

Borůvka, Otakar: About Otakar Borůvka

Michal Greguš

Profesor Dr. Otakar Borůvka 65-ročný

Matematika ve škole, 15, 1964/65, 90-91

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/500345>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Profesor dr. Otakar Borůvka

Desiatego mája tohto roka sa dožil 65 rokov vynikajúci československý matematik člen korešpondent ČSAV, laureát štátnej ceny, profesor Prírodovedeckej fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Brne dr. Otakar Borůvka.

Dr. Otakar Borůvka sa narodil 10. mája 1899 v Ostrohu, okres Veselí nad Moravou ako syn učiteľa¹⁾, významného propagátora myšlienky československej vzájomnosti v čase, keď to bolo prísne zakázané.

Profesor Borůvka, verný odkazu svojho otca, pôsobil externe 11 rokov od roku 1947 na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v čase, keď na Slovensku sa začal rodiť matematický život, keď bolo treba vytvárať matematické iskry a ich rozdúchať do plameňa. On po boku profesora Hronca sa podujal na túto ťažkú, ale ako on sám hovorí, radostnú úlohu. Dnes možno povedať, hlavne jeho zásluhou, ten plameň existuje a zasiahol celé Slovensko.

¹⁾ Pozri F. Balada: **Akademik korespondent univ. profesor PhDr. Otakar Borůvka, doktor fyzikálné matematických vied, dožil se šedesáti let** [Matematika ve škole, roč. IX (1959), str. 324—328].

Vedecké dielo prof. Borůvku možno rozdeliť na tri hlavné skupiny: na práce z diferenciálnej geometrie, na práce z algebry a na práce z matematickej analýzy, hlavne z diferenciálnych rovníc.

V prácach z diferenciálnej geometrie sa zaoberal otázkami projektívnej diferenciálnej geometrie a otázkami súvisiacimi s diferenciálnou geometriou plôch konštantnej krivosti vo viacrozmerných priestoroch. Vo svojich prácach používal Cartanove metódy u nás ako prvý a zaslúžil sa o ich poznanie a rozšírenie v Československu.

V algebre je jedným z prvých matematikov na svete, ktorý rozvinul teóriu grupoidov a jedným zo zakladateľov teórie rozkladov na množinách. Svoje výsledky z tejto oblasti spracoval s množstvom podnetov pre tvorivú prácu mladých matematikov v knihe **Úvod do teórie grúp**, ktorá prehĺbená a podstatne rozšírená vyšla nedávno v českom a nemeckom jazyku.

Pod vplyvom významného československého matematika profesora M. Lercha začal profesor Borůvka pracovať v klasickej analýze a od roku 1946 pracuje v teórii diferenciálnych rovníc. Jeho výsledky v tejto oblasti značia opäť vybudovanie teórie disperzií a transformácií lineárnych rovníc druhého rádu. Dnes existuje celá škola matematikov z Moravy a Slovenska známa aj za hranicami, vedená profesorom Borůvkom, ktorá pracuje v teórii diferenciálnych rovníc.

Cieľom tohto článku nie je podrobne hodnotiť vedeckú prácu profesora Borůvku, ale skôr spomenúť jeho záslužnú prácu ako učiteľa, človeka, organizátora vedeckej práce a vychovávateľa vedeckého a pedagogického dorastu.

Všetky vysoké školy na Slovensku a na Morave sa môžu popýšiť tým, že na nich pôsobia žiaci profesora Borůvku; väčšina stredných škôl na Morave a mnohé na Slovensku majú vo svojich radoch učiteľov — matematikov, na výchove ktorých sa podieľal profesor Borůvka.

Profesor Borůvka nielen, že dlhé roky pôsobil bezplatne v Bratislave, ale dodnes v rámci „Jednoty československých matematikov a fyzikov“ prednáša každoročne na vysokých školách v Bratislave, v Žiline, v Košiciach a vo Zvolene a pritom radí, zadáva nové a nové problémy na riešenie, ukazuje cesty ako ich riešiť a vytvára nové skupiny matematikov hlavne v diferenciálnych rovniciach.

Vo svojom seminári z diferenciálnych rovníc sústreďuje matematikov z Brna, Bratislavy, Olomouca, Ostravy a Žiliny, ktorí tvorivo pracujú, prípadne začínajú tvorivo pracovať. Ako to robí? Tajomstvo týchto výsledkov väzí v osobe profesora Borůvku, v prístupe k mladým, v ochote kedykoľvek radíť a v nesmiernej obetavosti a pracovitosti.

Cez jeho ruky prešlo veľké množstvo kandidátskych a doktorských prác z celej republiky a pritom sám intenzívne tvorivo pracuje na nových výsledkoch a na príprave vedeckých kníh a učebníc. V tejto jeho bohatej a nezištnej práci mu želáme veľa ďalších úspechov, veľa zdravia a mnohé roky života.